

Storthingets Lovgivning og kongelig Sanction

Taler

Lorentz Lange

Dato

29 oktober 1827

Sted

Kristiania

Omstendigheter

Riksrett mot statsråd Collett

- 1 Collett var blant annet tiltalt for å ha foranlediget tre provisoriske anordninger i
strid med Grunnlovens § 17. Forsvareren hevdet imidlertid at paragrafen bare
forbød anordninger i strid med lover som var vedtatt uten kongelig sanksjon.
Han hevdet dette fulgte av ordlyden «de af Storthinget givne love». De lover
5 som var vedtatt med Kongens sanksjon kunne følgelig ikke sies å være «givne af
Storthinget». Til dette anførte førstvoterende, høyesterettsassessor Lorentz
Lange:

- Men - om man end indrømmer, at Ordene paa en Maade kunne give en saadan
10 Forudsætning Medhold, saa strider den dog saa ligefrem mod den Sprogbrug,
Grundloven, overalt, hvor den taler om Lovgivningen, betjener sig af, at dens
Urigtighed, ved at kaste et Blik paa denne Sprogbrug, formentligen maa blive
indlysende. Saaledes siges det i § 75 under Lit A at tilkomme Storthinget at give
og ophæve Love, uagtet § 78 viser, at der i de Tilfælde, som vel maae formodes at
15 ville blive de hyppigste, udfordres kongl. Sanction førend en Lov kan antages at
være fuldkommen bragt i Stand. Med Hensyn til den nye almindelige civile og
criminelle Lovbog ytrer § 94 sig saaledes: at samme skal foranstaltes udgivet paa
Storthinget, uagtet den kongl. Sanction vistnok ogsaa her er anvendelig. § 107
indeholder, at de nærmere Betingelser med Hensyn til Odels- og Aasædesretten
20 fastsættes af Storthinget, uagtet det ikke heller kan have været Hensigten her at
udelukke den kongl. Sanction, hvilken derfor ogsaa er meddeelt ved de
angaaende denne Gjenstand allerede udgivne Love af 14 Juni 1816 og 26 Juli
1821. Efter Grundl. § 109 skal den nærmere Bestemmelse af den sammesteds
indeholdte Grundsætning overlades til Storthingets Afgjørelse, uagtet her det
25 samme gjælder (Lov af 1ste Juli 1816). Efter Grundl. § 112 tilkommer det, naar
Forslag til Forandring i Grundloven ere fremsatte, det næste ordentlige
Storthing at bestemme om Forandringen bør finde Sted eller ei, og dog har man

Exempel paa, at saadanne Love ere meddeelte kongl. Sanction. I saa Henseende
30 vil det være tilstrækkeligt at jeg paaberaaber mig Loven om Forholdet mellem
Kjøbstædernes og Landets Repræsentanter af 8de Febr. 1816, der er saa meget
mere mærkelig, som denne just indeholder en Forandring som det i § 59 er
paalagt Stortinget at gjøre. Lægges man nu hertil, at det efter den paaberaabte §
75 Litr. a ogsaa tilkommer Stortinget at paalægge Skatter m. v. (cfr. § 18) og
35 sammenholder man hermed de udgangne Skattelove, der alle ere forsynede med
kongl. Sanction, saa kan Grundlovens Talebrug og den Mening man i Praxis i
lignende Tilfælde har tillagt samme, neppe med Føie være Tvivl underkastet.
Det maae imidlertid indrømmes, at den Talebrug Grundl. saaledes troligen har
vedligeholdt, ligesom den almindelige Regel i § 49, ifølge hvilket Folket udøver
40 den lovgivende Magt ved Stortinget, vilde have været mindre hensigtsmæssigen
valgt, saafremt Kongen i det Hele deelte Lovgivningsmagten med Stortinget,
og det lader sig altsaa maaskee antage, at det er den Stortinget i § 79 meddeelte
Rettighed som har foranlediget en saadan Udtryksmaade. Men deraf, at
Grundlovens Udtryk maaskee er valgt med Hensyn til denne Rettighed kan ikke
45 flyde, at disse Udtryk tvertimod hvad de paaberaabte §ers Tendens tydeligen
viser, skulde være indskrænkede til de faae Tilfælde, i hvilke en Lov etter § 79
kan blive til uden kongl. Sanction.

Lange viste ogsaa til at forsvarerens opfatning havde formodningen mot seg
50 fordi Kongen da ville få fullstendig og konkurrerende lovgivningsmyndighed i
forhold til Stortinget.

Hs. Maj. vilde paa denne Maade i Grunden faae den hele Lovgivningsmagt
angaaende de i § 17 nævnte Gjenstande i sine Hænder, og det er udentvivl just
55 dette, man ved Indskrænkningen har søgt at forebygge. Naar Defensor endelig
har formeent at § 17 kun forbyder at give provisoriske Anordninger, der stride
mod Principerne eller det Væsentlige i de af Stortinget givne Love, men at
enkelte Modificationer ikke derved udelukkes, saa behøver man formentligen
blot at see hen til Udtrykkenes naturlige og conventionelle Betydning, for at
60 gjendrive denne Formening. Den første Ankepost er saaledes hvad den
Fortolkning af § 17 angaar der ligger til Grund for samme, velgrundet, og skjønt
den Feil, der i saa Henseende er begaaet, ikke kan antages at være forsætlig, men
maa ansees foranlediget ved en Fortolkning, der ikke er blottet for
tilsyneladende rigtige Grunde, saa bliver den dog saa meget større derved, at den
65 vedkommende Statsraad, ved at have anvendt den tilbørlige Opmærksomhed
paa hvad der angaaende den 17de § allerede forinden dels var forhandlet paa

Storthinget og dels beviist offentlig paa Prent, maatte have kunnet undgaae den. De Forestillinger som er gaaede forud hine provis. Anordninger, vise
70 imidlertid, hvor gavnlige og tildeels nødvendige man har anseet dem, og at de
altsaa ere udgivne i den bedste Hensigt. Det sidstafholdte Storthing har erkjendt
det Samme ved at ophøie dem til Love, og dette i Forbindelse med at den
Fortolkning Statsraad Collett har fulgt, ikke er blottet for Grunde, og derhos
ogsaa af andre end han selv har været antagen og fulgt maa udentvivel medføre, at
75 han ikke i denne Deel af Sagen kan belægges med nogen Straf.-»

Kilde

<http://nettressurser.no/statsforfatningen/Riksrettspraksis>

80 **Emner**

Innlegg, Innlegg i Stortinget, Riksrett, Storting

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/storthingets-lovgivning-og-kongelig-sanction>

85

90

95

100

105